

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва освітньої програми)

на тему: **«Розробка стратегії підвищення прибутковості підприємства»**
(назва теми)

Виконавець:

студент факультету економіки та управління
підприємництвом

Куманова Катерина Василівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Танасюк Ірина Михайлівна _____
прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В сучасних умовах ринкової економіки функціонування підприємств обумовлене загостренням конкурентної боротьби, що першочергово вимагає орієнтацію підприємств на підвищення прибутковості. В свою чергу, прибуток є основним фінансовим джерелом розвитку підприємства, головною рушійною силою економіки, певним гарантом та мотивом функціонування будь-якого підприємства та бізнесу.

Наявність прибутку в будь-якому розмірі свідчить про ефективність виробничої діяльності та про позитивний стан продуктивності праці. Значимість прибутковості у діяльності підприємств і в цілому в розвитку економіки країни викликає великий інтерес. Адже прибутковість є основною умовою існування як ринкової економічної системи, так і окремих суб'єктів господарювання. Процес управління прибутковістю є одним з основних видів господарської діяльності на підприємстві, що забезпечує інтереси як його власників, так і персоналу та держави.

Позитивний фінансовий результат, тобто отримання прибутку – є основною і однією з головних цілей, заради якої працює або, принаймні, повинно працювати підприємство будь-якої форми господарювання. У величині фінансових результатів безпосередньо віддзеркалюються всі аспекти діяльності господарюючого суб'єкта: технологія, організація виробництва, система внутрішнього та зовнішнього управління, особливості діяльності, які визначають якість та обсяг виготовленого продукту, рівень собівартості, стан продуктивності праці тощо.

Сукупність вищезазначених факторів визначають ефективність виробництва і перетворюють прибуток на основну рушійну силу ринкового механізму господарювання та на основне джерело економічного і соціального розвитку підприємства та держави в цілому. Одночасно прибуток впливає на зміцнення фінансового стану підприємства, інтенсифікацію виробництва при будь-якій формі власності. Прибуток є не лише джерелом забезпечення внутрішньогосподарських потреб підприємств, а й джерелом формування бюджетних ресурсів держави.

Оскільки найважливішим показником результативності роботи підприємства у ринковій економіці є прибуток, а отже збільшення прибутковості є однією з першочергових цілей його діяльності. Вибір стратегії зростання прибутковості компанії повинен бути обумовлений місією підприємства, його цілями, задачами, можливостями та потенціалом. У зв'язку з цим, важливим є врахування усіх факторів внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, які можуть чинити як позитивний, так і негативний вплив на зміни прибутку у перспективі, що актуалізує питання розроблення стратегії зростання прибутковості компаній.

Проблеми підвищення прибутковості підприємства та формування ефективної стратегії підприємства досліджувалися в різні часи багатьма авторами. Зокрема, вивченню процесу управління прибутком сучасного підприємства, розв'язанню проблеми формування прибутковості сучасного

підприємства присвячено праці вітчизняних дослідників С.М. Баранцева, І.О. Бланка, М.І. Гладкої, О.Р. Кривицької, С.І. Ляшенка, С.Ф. Покрепивною, В.В. Худой. Теоретичні аспекти управління прибутком діяльності підприємств знайшли відображення в наукових працях В.В. Апопія, В.І. Блонської, Я.Д. Качмарика, А.А. Мазаракі та інших науковців. Проте і на сьогодні в цьому напрямі досліджень залишається багато дискусійних питань, які дають простір для подальшого розгортання досліджень, як в науковому, так і в організаційно-практичному аспектах.

Метою даної дипломної роботи є розробка стратегії зростання прибутку на прикладі ТОВ "Саратський завод продтоварів".

Об'єктом дослідження є проблема підвищення прибутковості на підприємстві ТОВ "Саратський завод продтоварів".

Предметом дослідження є розробка стратегії та обґрунтування заходів щодо підвищення прибутку на підприємстві ТОВ "Саратський завод продтоварів".

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- розглянути економічний зміст прибутку, його місце в розвитку підприємства;
- розглянути основні принципи формування та види стратегій зростання прибутковості підприємства;
- проаналізувати тенденції розвитку галузі виробництва соків, як сфери господарської діяльності ТОВ «Саратський завод продтоварів»;
- проаналізувати основні показники фінансово-господарської діяльності, рівень та динаміку прибутку ТОВ «Саратський завод продтоварів»
- провести PEST- та SWOT-аналіз підприємства, факторний та кореляційно-регресійний аналіз, та прогнозування показнику прибутку ТОВ «Саратський завод продтоварів»;
- розробити стратегію підвищення прибутку ТОВ «Саратський завод продтоварів», обґрунтувати практичні рекомендації та заходи щодо її реалізації.

У даній дипломній роботі для вирішення економічних завдань використовуються такі методи:

- загальнонаукові методи (аналіз, конкретизація, модель трендів);
- спеціальні методи дослідження (фінансовий аналіз, методи порівняння);
- логічні способи обробки інформації (порівняння, відносних і середніх величин, графічного і табличного представлення даних і ін.);
- факторний аналіз, кореляційно-регресійний аналіз, метод вирівнювання ряду динаміки за допомогою трьохзв'язної ковзної середньої.

Інформаційну базу дослідження складають закони України та інші нормативно-правові акти, офіційні статистичні данні, спеціалізована економічна література, періодичні видання, бухгалтерська звітність та внутрішня документація ТОВ "Саратський завод продтоварів".

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що теоретичні висновки, сформульовані у роботі, та розроблена стратегія можуть бути використані підприємством ТОВ «Саратський завод продтоварів» задля підвищення прибутковості.

Публікації та апробація результатів дослідження. За темою кваліфікаційної роботи авторами було опубліковано наступні роботи у Науковому віснику студентських статей ФЕУП з теми «Особливості формування прибутку підприємств галузі виробництва соків на прикладі ТОВ «Саратський завод продтоварів» (випуск №34, 2021 рік), з теми «Шляхи підвищення прибутковості підприємства на прикладі ТОВ «Біоіл Універсал Україна» (випуск №32, 2020 рік), з теми «Особливості та перспективи ринку сокової галузі в Україні» (випуск №33, 2020 рік). Також були опубліковані тези в рамках наукової конференції «Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства» на тему: «Механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства» (27.10.2020, м. Луцьк, Волинський національний університет імені Лесі Українки).

Наукова новизна дослідження полягає у розробці стратегії підвищення прибутку ТОВ «Саратський завод продтоварів» на основі детального аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства за період 2017-2020 років, обґрунтуванні практичних рекомендацій та заходів щодо її реалізації.

Обсяг і структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (62 найменування). Загальний обсяг роботи становить 88 сторінок, обсяг основного тексту становить 80 сторінок, містить 25 таблиць та 19 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні засади вибору стратегії забезпечення прибутковості підприємства» розглянуто сутність поняття «прибуток», фактори та резерви, що впливають на величину показнику прибутку, розглянуто процес управління прибутком в рамках стратегічного підходу, проаналізовано та складено класифікацію стратегій підвищення прибутковості підприємства, приділено увагу етапам формування стратегії підвищення прибутковості підприємства.

У другому розділі «Стратегічний аналіз формування внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства ТОВ «Саратський завод продтоварів» проаналізовано основні техніко-економічні показники діяльності підприємства, надано характеристику господарської діяльності та приділено увагу аналізу показників прибутковості підприємства.

У третьому розділі «Розробка стратегії підвищення прибутковості ТОВ «Саратський завод продтоварів» сформульовано основні напрямки та обґрунтування стратегії підвищення прибутковості підприємства ТОВ «Саратський завод продтоварів», запропоновано впровадження заходів задля

підвищення прибутковості підприємства, а саме: впровадження нового енергоємного обладнання та заміни виду пакування продукції.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. В роботі розглянута діяльність ТОВ «Саратський завод продтоварів», що активно працює на ринку продуктів харчування більше 20 років і є офіційним представником торгової марки соків «Квант». На сьогоднішній день «Саратський завод продтоварів» виробляє широкий асортимент соків і нектарів, які виготовляються зі свіжих плодів ягід і фруктів. В ході дослідження було виявлено, що основні засоби підприємства є занадто зношеними і потребують негайного оновлення, а також те, що собівартість продукції є доволі високою, що свідчить про актуальність розробки рекомендацій щодо зниження даного показника.

2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Саратський завод продтоварів» показав, що підприємство за весь аналізований період має позитивний результат діяльності з точки зору прибутковості. Про це свідчить те, що за 2017-2020 рр. підприємство не несло збитків. У 2018 р. чистий прибуток зріс більше, ніж у 2 рази, однак у 2019 р. спостерігається значний спад (майже 90%), значення показника склало лише 77 тис. грн. У 2020 році, порівняно з 2019 роком знову спостерігається спад показника на 70,13% або на 54 тис. грн. Значний вплив на падіння показника прибутку справив той фактор, що ціна сировини прив'язана до курсу іноземних валют і фактично подорожчала в рази через проблеми з поставками, що вимушено виникли в рамках загострення ситуації через всесвітню пандемію.

Великі обсяги поставок продукції до США в перші місяці 2020 року, до початку закриття кордонів та зривів поставок через пандемію, та ряд заходів, вжитих менеджерами підприємства дозволили вивести підприємство на отримання прибутку за підсумками 2020 року, що можна вважати позитивним фактом в діяльності підприємства.

Проведені факторний та кореляційно-регресійний аналіз прибутку, а також SWOT- та PEST-аналізи дозволили виявити потребу підприємства у розробці нової стратегії діяльності, аби втримати та посилити позицію компанії на ринку виробництва соків України.

3. Було проведено маркетингове дослідження галузі виробництва соків, що дозволило зробити такий висновок: галузь соків України демонструє тенденцію до зниження обсягів виробництва. За останні п'ять років показник обсягу виробництва скоротився з 264 тис. т. у 2016 році до 249 тис. т. у 2020 р. Загалом, в період з 2016-2020 рр. обсяг виробництва соків скоротився на 5,68%. Важливо зазначити, що всупереч даній тенденції, рівень споживання соків, морсів, компотів та подібних напоїв в Україні в 2020 році зріс.

На сьогоднішній день в Україні спостерігається високий попит на безалкогольні напої, зокрема мінеральні води та соки. Така тенденція пояснюється прагненням споживачів купувати більш корисні напої, і одночасно відмовлятися від шкідливих газованих напоїв з високим вмістом

цукру. Кількість українців, які стежать за своїм здоров'ям і уважно читають склад всіх продуктів харчування, зростає з року в рік. Саме тому склад і смак соку впливає на вибір потенційного споживача. За останні роки ситуація на магазинних полицях кардинально змінилася: асортимент сокової продукції та кількість торгових марок виробників стали значно більше, упаковка продукції – зручніше і естетичніше, відбулося чимало інноваційних змін і у технології промислового виробництва соків.

4. В дипломній роботі було розроблено та обґрунтовано стратегію підвищення прибутку ТОВ «Саратський завод продтоварів», а саме було прийнято рішення притримуватися стратегії поступового зростання з втриманням позицій.

Для реалізації розробленої стратегії було запропоновано наступні заходи:

- заміна скляної упаковки продукції на пакетовану упаковку RETRO-PACK, для чого підприємству необхідне придбання лінії асептичного пакування Joy Goal TPA/50-1000;

- впровадження нового енергоємного обладнання на підприємстві, а саме – пастеризатору FRIX AIR HD 100.

Для підтвердження ефективності запропонованих заходів, було проведено відповідні розрахунки. Сумарний економічний ефект для підприємства ТОВ «Саратський завод продтоварів» від проведення усіх запропонованих заходів складає 753,48 тис. грн. Додатково підприємство зможе економити на витратах на електроенергію, а також на сировину та матеріали 1 119,20 тис. грн.

АНОТАЦІЯ

Куманова К. В., «Розробка стратегії підвищення прибутковості підприємства»,
(*прізвище та ініціали студента*) (*назва кваліфікаційної роботи*)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою професійного спрямування «Економіка та стратегія розвитку підприємства»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2021 рік

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є процес формування та використання прибутку на підприємстві ТОВ "Саратський завод продтоварів".

У роботі розглядаються теоретичні аспекти поняття «прибутку» підприємства, охарактеризовано види та принципи формування стратегій підвищення прибутковості підприємств, а також детально розглянутий процес управління прибутком підприємства в рамках стратегічного підходу.

Проаналізовано внутрішнє та зовнішнє середовище ТОВ «Саратський завод продтоварів»: загальну діяльність та фінансово-господарську діяльність; рівень та динаміку прибутку підприємства; проведено SWOT- та PEST-аналіз, факторний аналіз та прогнозне оцінювання динаміки прибутку підприємства; проаналізовано тенденції розвитку галузі виробництва соків.

Запропоновано реалізувати розроблену стратегію підвищення прибутку шляхом впровадження нового виду пакування продукції, а також придбання нового енергоємного обладнання.

Ключові слова: прибуток, підприємство, прибуток підприємства, управління прибутком стратегія, стратегія підприємства, стратегія управління, стратегічне управління

ANNOTATION

Kumanova K., «**Strategy development of increasing the profitability of the enterprise**»,
(*students surname and initials*) (*work title*)

Thesis for Master degree in specialty 076 «Entrepreneurship, trade and exchange activities» under the master's program «Economics and strategy of enterprise development»,
- Odessa National Economic University. - Odessa, 2021.

Thesis consists of three chapters. Object of study is the process of formation and use of profits at the enterprise «Saratsky Foodstuff Plant LLC».

Thesis deals with theoretical aspects of the concept of "profit" of the enterprise, the types and principles of formation of strategies to increase the profitability of enterprises, as well as the process of profit management of the enterprise within the strategic approach is considered in detail.

Author analyzed internal and external environment of «Saratsky Foodstuffs Plant LLC»: general activity and financial, and economic activities; the level and dynamics of the company's profit; SWOT and PEST analysis, factor analysis and forecast assessment of the company's profit dynamics were performed; trends in the development of the juice industry are analyzed.

It is proposed to implement the developed strategy to increase profits through the introduction of a new type of product packaging, as well as the purchase of new energy-intensive equipment.

Keywords: profit, enterprise, enterprise profit, strategy to improve profit, enterprise strategy, management strategy, strategic management